PANURUS

FUGLE OG NATUR I SØNDERJYLLAND

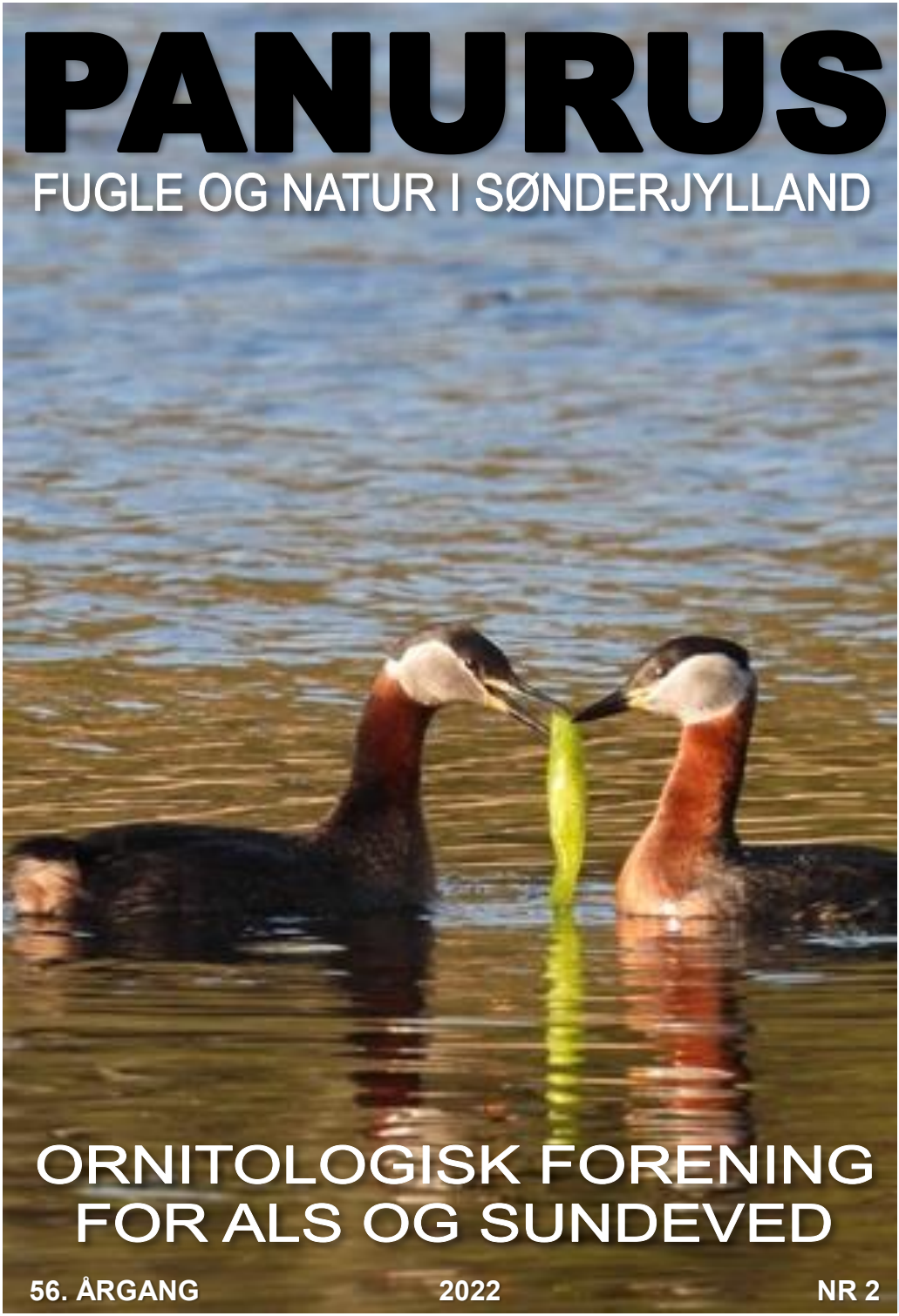

ORNITOLOGISK FORENING
FOR ALS OG SUNDEVED

56. ÅRGANG 2022 NR 2

INDHOLDSFORTEGNELSE

Stor hornugleunger dræbt (DOF)	2
Forord	3
Havørne ynglesæson i Sønderjylland	4
Steppehøg over Kær Vestermark	5
Forårsoplevelser med stor skallesluger	6
Rosenstær	8
Formandens PIP	9
Skagen... det er bare sagen	10
GÆT'N FUGL for nørder	13
Træløber i haven	14
Extremadura 2022	15
OAS-bloggen	18
Fuglekigger	19
Solsort i lejligheden	20
GÆT'N FUGL	21
Overraskelsernes dag	22
Natugler i skov- og naturhaven	25
Mellemflagspætter i Gråsten	26
OAS aktiviteter	29
Forårskåde gæslinger	30
Sort ibis	31
Status på storkene i Sønderjylland	32

Forsidebillede
Forår i luften. Gråstrubet lappedykkere på Fredsmaj i Sønderskoven.
Foto: Lars Møller Andersen 2022

Bagsidebillede
Broget fluesnapper, han
Foto: Anders Øto Nielsen, Batteriskoven, Skagen 2022

Et redetræ med to unger af den fredede og sjældne stor hornugle er blevet ødelagt i Gludsted Plantage i Midtjylland. En af ungerne måtte aflives på grund af voldsomme skader fra fældningen. Dansk Ornitologisk Forening er vrede over hændelsen og kræver stop for fældning af træer i yngletiden.

Læs artiklen her:
www.dof.dk/om-dof/nyheder?nyhed_id=2068

Foto: Jimmy Madsen og Lone Vognstoft

FORORD

Af Viggo Petersen

Nu hvor foråret er gået over i sommer, får du et tilbageblik på spændende og skønne oplevelser fra ”jer selv”. Dejligt at så mange vil dele deres oplevelser med os andre.
Jeg plejer at bringe en lille klumme om Michaela en hvid stork der blev født på Sjælland og har tilbragt vinteren i Sydafrika. Men det er slut nu, hun omkom i Uganda på vej nordpå. Det kan du læse mere om på STORKENE.DK.
I stedet får du en aprilstatus på de sønderjyske storke bagerst i bladet.
Panurus er denne gang fyldt med positive artikler (på nær nederst side 2).
Steppehøg, rosenstær i haven, sort ibis, mellemflagspætter i haven stor skallesluger i haven , solsort i stuen og mange andre sjove og spændende oplevelser garneret med flotte billeder, er opskriften på et godt blad, der kan gøre enhver redaktør glad.

Optællingen af ynglende engfugle i Sønderjylland er i gang. Måske kan vi nå at få en konklusion i nummer 3.
Ellers går vi en lidt stille tid i møde, set med fuglekiggerøjne. Man skal se bedre efter for at få gode observationer, fuglene går stille med døren nu, hvor de har unger.
De sidste fugleture løber af stablen, inden vi går på sommerferie., men måske mødes vi derude alligevel.

Til slut vil Panurus og OAS ønske jer alle en god sommer, vi ”ses” forhåbentlig i næste nummer.

Tag børnebørnene med ud i naturen.

Annonce

Redekasser & Foderhuse

Kig ind på hjemmesiden for typer og priser.
Afhent på mit værksted, eller jeg sender.
Specielle kasser fremstilles gerne efter ønske.

Hans Erik Lock, Aubækvigvej 2, 6200 Aabenraa
tlf. 7462 2203, mobil 2224 5287, mail lock1@live.dk

www.Redekassebyggeren.dk

HAVØRNE YNGLESÆSON 2022 I SØNDERJYLLAND

Den nye sæson er i fuld gang med gode og dårlige nyheder. Som det ser ud i øjeblikket, er der desværre ikke noget, som tyder på, at vi får unger af parret i Sdr. Hostrup, selv om de har bygget en ny rede. Parret ved Genner/ Slivsøen blev forstyrret af skovning, og i Gallehus har ørnene forladt en nybygget rede af ukendte årsager. I Tingdal og på Rømø har vi ikke kunnet konstatere yngleforsøg.

Så ser det bedre ud ved Bankel Sø, Haderslev Fjord, Brøns Skov og Kogsbøl mose, hvor vi fortsat har positive forventninger.

Og så til de rigtig gode efterretninger, hvor vi har kunnet konstatere 2 unger i hver af rederne i Hovslund, Mjang Dam, Hejls Nor og Hindemade.

Havørne i Sønderjylland 2022

Rede nr.	Lokalitet	Rede besat	Der ruges	Antal unger	Udfløjne
2	Bankel Sø	ja	ja		
3	Hostrup Sø	ja	?		
14	Haderslev Fjord	ja	ja		
43	Brøns Skov	ja	ja		
44	Genner/Slivsø	ja	afbrudt		
80	Hovslund, Aabenraa	ja	ja	2	
85	Mjang Dam	ja	ja	2	
93	Tingdal Plantage	nej			
136	Kogsbøl, Tønder	ja	ja		
138	Gallehus, Tønder	ja	afbrudt		
155	Rømø, Lakolk, Tønder	nej			
168	Hejls Nor	ja	ja	2	
205	Hindemade, Haderslev	ja	ja	2	
Total for Sønderjylland				**8**	

Med forventet udflyvning i løbet af juli måned kan meget gå galt endnu, men alt tyder på, at vi med lidt held får lidt flere havørneunger ud i den Sønderjyske natur i 2022 end de 9, som det blev til i 2021.

Jeg modtager meget gerne informationer om observationer af Havørne, som kunne tyde på yngleforsøg eller territoriehævdelse.

Preben Jensen
tlf. 22 26 69 25
Lokalkoordinator for Havørne
I Sønderjylland

STEPPEHØG PÅ KÆR VESTERMARK

Af Oliver Laursen

Den 9. Maj 2022 var der en natterga-letur på Kær Vestermark, bare uden nattergal desværre, men til gengæld skete der noget ganske uventet.
Imens turlederen Lars Peter fortalte om turen og fuglene, som vi kunne være heldige at høre eller se, opdagede jeg en mellemstor fugl svæve nordøst for mødestedet.
Kikkerten kom på, og jeg så en kærhøg af en slags, men den var meget slank og langvinget. Jeg sagde til Lars, at jeg lige ville gøre opmærksom på en "blå kærhøg", der nu svævede forbi os. Jeg nåede at gribe kameraet og skyde nogle billeder af fuglen.

Steppehøg
Foto: Oliver Laursen

På billederne kunne man godt se, at der slet ikke var tale om en blå kærhøg, men en yderst sjælden fugl.
Nemlig en **Steppehøg.**

Så var vi da lige nogen, der fik et nyt x i DOF basen. Red.

KKK
KLAUS'
KORTE KLUMME

HEDEHØGEN - hold øje med den fra syd !

Af Klaus Bo Jensen

En af vore mest sjældne ynglefugle – Hedehøgen – har de seneste mange år alene haft ynglesucces i det sydvestlige hjørne af Sønderjylland omkring Ballum/Skærbæk og Fole/Gram plus/minus.
MEN – de er ved at brede sig lidt østover i det Sønderjyske. Jeg var den 5/5-22 på et "Hedehøgs-seminar" på Klægagergård i Ballum med andre "Hedehøgs-aktive" såsom artsansvarlige, feltarbejdere, DOF-folk, medhjælpere, lodsejere og kommunalfolk.
Lars Maltha (projektansvarlig) viste mange interessante ting, men især én ting fangede min opmærksomhed. Han fremlagde en yngleoversigt fra den nord-tyske del. Her kunne jeg se, at de i Nordtyskland på "Kappelnhalvøen" i øst havde 3 ynglepar i 2021.
Vældig interessant oplysning !
Samtidig havde feltarbejder Sv.A. Schwebs, Bylderup (og selvfølgelig OAS'er) i 2021 sit første ynglepar imod øst ved Rens. Jeg har tidligere set hedehøg omkring Tørsbøl, og her senest i maj 22 var der observationer i Frøslev mose af hedehøgen. Sikkert tyske individer.

Og nu til min pointe – jeg er sikker på, at de tyske bestande også vil søge op imod vores område over tid. Så jeg anser det bestemt ikke for umuligt, at vi allerede nu kan spotte tyske fugle i vores østlige del af Sønderjylland. Så – kære fuglefolk – kik lige en ekstra gang op i himmelen efter måske nye Hedehøge i vores område.

FORÅRSOPLEVELSER MED STOR SKALLESLUGER

Af Gerda Clausen

Vi har haft glæde af rugende Stor Skallesluger i mindst 20 år her i haven, hvor der er et fredet voldsted med en voldgrav rundt om. På voldstedet vokser 4 store bøgetræer + et egetræ.
Første rugende par var i et meget gammelt valnøddetræ i haven, som desværre måtte fældes.
Derefter satte OAS 2 Skalleslugerkasser op i de store træer på voldstedet. Natuglen flyttede ind i den ene, Stor Skallesluger i den anden.
Stor Skallesluger ynglede med succes gennem årene – største kuld var på 18 ællinger!!
Efterhånden dukkede flere par op tidligt på foråret, for at udse sig en kasse. Så vi bad om flere kasser – en på hver af voldstedets store træer. Nu har vi 5 kasser at holde øje med.
Min bolig ligger helt ud til voldgraven, så jeg har 1.parket til skalleslugernes forårssæson.

I begyndelsen af februar i år dukkede flere Stor Skallesluger op. Både hanner og hunner i en lille flok – 4 par ind imellem. De var blot forbi for at orientere sig.
Men **nu midt i marts** er der 2 par, som kommer hver morgen, og den ene hun er fløjet i kassen.
”Uheldigvis” er det den kasse, som Natuglen har boet i hele vinteren, men som den nu tilsyneladende har forladt.
Skalleslugernes adfærd har jeg fulgt alle årene. Når æglægningen begynder, følges han og hun til voldstedet. Hunnen flyver direkte i kassen, hannen lander i vandet og venter der, til hunnen flyver af kassen ned til hannen. Her opholder de

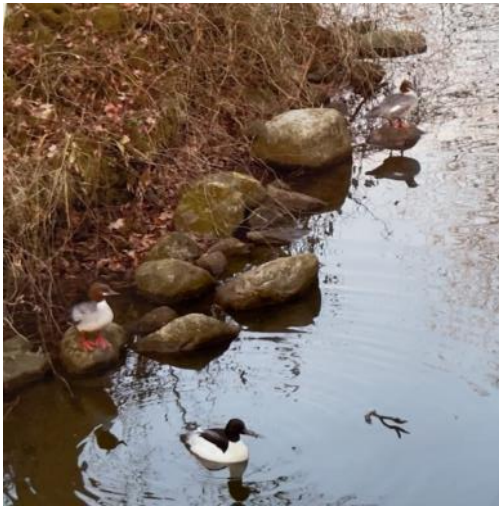

sig et stykke tid, og flyver sammen herfra.
Når hunnen begynder at ruge, ser vi ikke hannen mere. Og hunnen forlader kun kassen for en kort flyvetur og svømmetur.
Sidste år iagttog jeg, hvordan en Hun pludselig rensede ud i kassen efter at have ruget "nogen tid".
Den fløj ud med æg i næbbet og lod dem falde i vandet. Og 3 døde ællinger (måske store fostre) fløj den også ud med.

Nu 7.april er 3-4 par i gang. Der bliver ivrigt forsøgt indflyv i kassen på egetræet – men hver gang bøjer hunnen af. Der dukker en fjertop op i kassehullet og jager hunnen væk. Jeg gætter på det er Natuglen, som ruger, og at den har valgt en anden kasse, end den, den opholdt sig i hele vinteren.
Når Skalleslugerhannerne opholder sig i voldgraven i "venteposition", accepterer de roligt hinanden. Og de enes alle par fint med vores egne "tamme vildænder", og svømmer blot lidt væk, når jeg fodre ænderne hver morgen.

Den 11.april. Der er sket noget!! I løbet af 2-3 dage forsvandt alle Skalleslugerne, og har ikke vist sig siden. Til gengæld har der været et egern forbi haven et par gange, og jeg har set den klatre rundt i de store træer. Kan den ha` forstyrret og måske taget æg???

Den 14.april dukkede der 2 Natugleunger frem i kassen på egetræet. Så mit gæt var rigtigt!!
Efter 4 dage, hvor den største unge tit sad i kassehullet, hoppede de ud af kassen og forsøgte at gemme sig i buskene. Uglemor var der straks, men det var de 2 krager, som har bygget rede i et højt træ i nærheden også. Kragerne jagede uglen væk, men opdagede heldigvis ikke, hvor ungerne blev af.
Nu er uglen trukket lidt væk fra haven med ungerne. Da træerne knapt er sprunget ud endnu, har det været nemt at spotte uglen, og jeg har også set den ene unge.
Jeg glæder mig til de stille forårs- og sommeraftner, hvor vi før har oplevet ugle-ungernes flyveøvelser og deres kald til hinanden.
Hvert år plejer frivillige fra OAS at tjekke, om der er æg eller rugende Skalleslugere i kasserne. De har pt. ikke været forbi endnu, så mysteriet om de forsvundne Skalleslugere er ikke løst endnu!!

(Se artiklen på side 22, red)

ROSENSTÆR

Af Gunnar Andersen

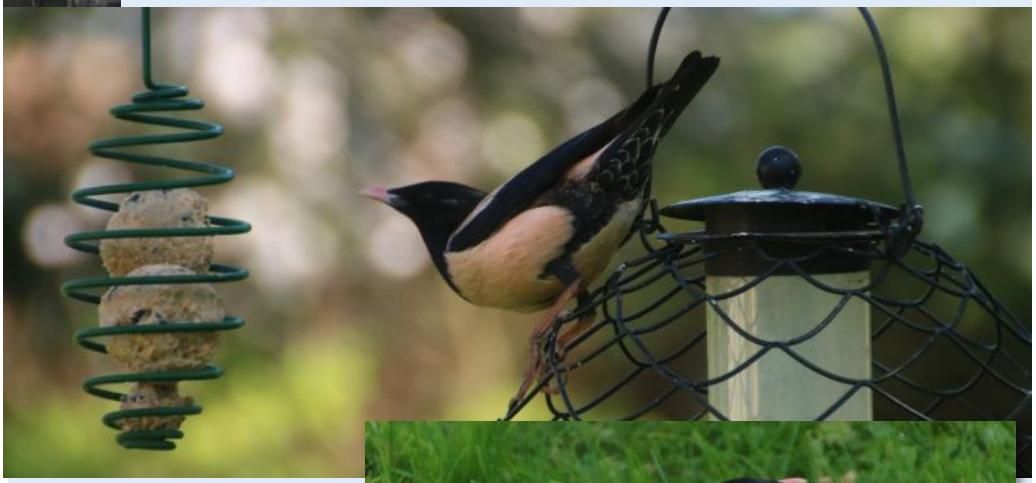

SOMMERENS HIT I HAVEN.

Søndag d.8.maj så jeg fra badeværelsesvinduet en tofarvet fugl i det gamle Tempeltræ. Den havde jeg aldrig set før, og skyndte mig at tage et foto uden zoom, for det var måske det eneste billede, jeg kunne opnå at få. I mit baghoved var der noget der sagde Rosenstær, og jeg slog op i fuglebogen. Ganske rigtig en Rosenstær Pastor roseus. Den hører hjemme øst for Sortehavet og overvintrer i Indien og tropisk Asien. Den havde en glinsende sommerdragt og var i god stand. Den første tid var den ret sky, men da den opdagede, at der var mejseboller i træet og halve æbler på græsplænen, blev den pludselig meget sulten.

Det var en fornøjelse at betragte den, og den blev mere og mere tillidsfuld. Nogle gange sad den og sang. Jeg optog dens sprudlende, gnækkende, gnistrende og klirrende toner på min Iphone.

Den følte sig godt hjemme, og begyndte at jage Stære, Solsorte og tilmed Den store Flagspætte væk, medens den sagde en skrattende lyd. Jeg sørgede for, at der altid var mad nok til rådighed, men fredag morgen d. 12. maj efter 5 døgn i haven var den væk, og har ikke vist sig siden. Måske har Spurvehøgen taget den, da den kommer hver dag på grund af det rige fugleliv.

Forhåbentlig gik Spurvehøgen sulten til ro torsdag aften, og at årsagen var længsel efter hjemstavnen langt borte i det fjerne østen.

FORMANDENS PIP

Af Kaj Abildgaard

Det er utroligt, hvad der bliver set af sjældne fugle i dette forår. Lange varme perioder og blæst skiftende fra flere sider får usædvanlige arter til at dukke op.
Inden for de sidste par uger er der ved Hulsig Hede set både steppe-, konge- og dværgørn samt sort stork.
Ved Margretekog Syd har styltløber holdt til i længere tid med et pænt antal. Nogle siger, at de ruger der. Ved det sydlige Rømø har en sydlig nattergal sunget i lang tid. Pungmejse ses sjældent, men er i år registreret ved Magisterkogen. Pirolen var et par dage ved Broagerland. Silkehejre ligeledes et par dage ved Trillen. Sort Ibis sås op til 4 over flere dage ved Thorup Made. Biæder har kun været fåtallig ved Skagen. Vores hjemlige familie er ikke dukket op. Turtelduen hos Peter i Jejsing har ikke været helt stabil. Den er dog hørt flere steder i nabolaget. Sort glente er efterhånden set af mange. Amerikansk hjejle har opholdt sig i nogen tid sammen med andre hjejler ved Margrethekog Nord. Pomeransfuglene har været på de sædvanlige marker og har holdt ud i nogen tid inden deres færd går videre til ynglestederne nordpå. En rødrygget svale dukkede op ved Årslev Engsø på Århuskanten. Den har jeg endnu til gode at se i Danmark. Hærfuglen har vist sig i kortere tid et par steder i det sønderjyske. Mellemflagspætten har været trofast også i år. En rosenstær opholdt sig kort et sted på Als i en privat have. Det er den eneste, som er registreret i Danmark i år.

Som I kan se. Der er nok at gå efter. Jeg venter spændt på at høre, hvad I får set.

Annonce

SIB®
BYGGERI
www.sib.dk

Din professionelle
byggepartner

SKAGEN...
...DÉT ER BARE SAGEN
Af Klaus Bo Jensen

ALLE, der elsker fugle, burde unde sig selv et ophold i Skagen under forårstrækket ! Så er det sagt !

Fra medio april og frem til i hvert tilfælde slut maj kommer der bare dagligt en masse fantastiske fugle trækkende øst ud fra Skagen/ Grenen imod Skandinavien. Det starter med især rovfugletrækket, og går så også over i små- og kystfugletrækket samt vaderne. Ser man på Europas geografi, er det ikke så underligt, at trækket fra sydvest-europa og Afrika kommer denne vej, da "Europa" jo ender i Skagen for fuglene.

Dette faktum har resulteret i, at 3 fuglenørder fra OAS (Viggo Petersen, Anders Otto Nielsen og undertegnede) nu på 3. år "valfarter" til Skagen i den sidste uge af april, for at få del i denne fantastiske oplevelse. De sidste 2 år (…..og alle fremtidige år, lover jeg) har vi lejet et sommerhus på østkysten af Grenen (300 m fra kysten) ved Hulsig lige op til, hvor Hulsig hede starter. Og kun 12 km fra Skagen. Et perfekt sted for trækket har det vist sig !

I år var vi der fra lørdag den 23/4 til lørdag den 30/4-22. I dagene inden og endda senest 23/4 kl. ca. 9 var der jævnligt blevet set en blå glente over Skagen. Vi ankom kl. 14 og stillede os omgående an til også at få denne oplevelse med. Men ak-og-ve. Fuglen kl. 9 blev desværre den sidste observation for dette år (ind til videre). Heldigvis fik vi en sidegevinst ud af vores tålmodighed, for pludselig viste der sig en sort glente over området inkl. 2 fjeldvåger, så vi gik ikke tomhændet derfra alligevel.

Når vi er i Skagen er dagsrytmen således, hvis ikke et festligt lag aftenen forinden ødelægger en tidlig morgentur:

Op kl. 05 til en rolig gang morgenmad, og afgang kl. 06 fra sommerhuset. Og altid med kurs imod Nordstrand (Jyllands nordligste punkt). Her skal man helst være fra senest kl. 06 til kl. 10, hvor havtrækket så dør ud. Her er der småfugletræk, rovfugletræk og især havfugletræk med ofte sjældne "stor-lommer" som hvidnæbbet, is- og sortstrubet lom.

Resten af formiddagen kan man så tilbringe i "Ellekrattet" (har aldrig været god ved os), eller f.eks. Batteriskoven (en diminutiv skov nord for Skagen by), hvor der ofte går trækkende sjældne småfugle til rest (broget flue-

Stor korsnæb ved sommerhuset i Hulsig

snapper, skovsanger el.lign.).
Omkring middag søger vi så igen imod sommerhuset i Hulsig til frokost og gerne en lille ”morfar”, så vi igen kan være klar til nye fugleoplevelser. Er vejret godt, trætheden en smule overvældende, og har isterningerne den rette konsistens, kan det godt være, at vi bliver på terrassen med en longdrink, og så bare tager rovfugletrækket derfra !! Faktisk ofte med succes.
Ellers plejer vi så at drage imod ”Flagbakken” lige syd for Skagen by, hvor man fra en høj kan overskue både øst- og vest enden af Grenen. Og hen på eftermiddagen plejer rovfugletrækket at sætte ind. Både de ”dovne” termik-trækkere (våger, glenter, kærhøge, ørne) og de mere aktive ”hurtig-trækkere” (fiskeørn, spurvehøge og falke). Og så er der altid en pæn flok af ornitter deroppe, så humøret er ofte højt.

Sort glente over Grenen

Sidst på eftermiddagen forlader vi så flagbakken og søger hjemad til vores domicil til aftensmad og ”voksen-hygge”.
Ofte om aftenen får vi så besøg af vores kære fugleven og OAS’er Svend Anker Schwebs, Bylderup, der også altid er at finde deroppe med fruen i den sidste april-uge. Altid enormt hyggeligt.
I år havde vi faktisk flere eftermiddage på terrassen end på Flagbakken. Hvorfor mon !
Selvfølgelig fordi vi hurtig fandt ud af, at vi faktisk havde lige så mange – og endda flere – trækkende rovfugle over vores sommerhus end inde i byen !. Tit fornemmede vi, at rovfuglene søgte ind imod vores sommerhus fra kysten for at tage det sidste træk ind over Hulsig hede (sikkert pga. termik) og derefter imod øst imod Grenen. Fra terrassen har vi haft trækkende havørn, musvåge, fjeldvåge, rød glente, spurvehøg, tårnfalk, rørhøg, blå kærhøg og sågar kongeørn. (I vores 1. sommerhus ved Bunken plantage havde vi sågar trækkende lille skrigeørn !).
Så man kan vist roligt sige, at vi forstår at forene det behagelige ”driverliv” med longdrinks med den seriøse registrering af rovfugletrækket.
I år havde vi igen sat os et seriøst mål for, hvor mange nye DK-arter vi kunne forvente at få i Skagen. (En ny DK-art = 1. gang vi ser en fugl i Danmark). Anders og mig var beskedne med et håb om 2 nye arter, imens Viggo tog munden fuld med 4 arter !
Men det lykkedes sgu….

For mig handlede det om kongeørn og citronvipstjert.
Kongeørnen havde jeg eftersstræbt de to tidligere år, uden at få den. Jeg havde sågar taget vejen tilbage fra Skagentræffet over Lille Vildmose i håb om at finde den – uden held. Men i år ringede Schwebs pludselig til ”Hulsig fuglestation” og fortalte, at han havde kongeørnen på kornet, og ville holde den til os inden vi kom frem til stedet. Viggo og jeg satte os omgående i bilen og kørte til Skagen. Schwebs guidede os perfekt via mobilen. Han ”mistede” fuglen, men antog at den havde retning imod det nedlagte naturcenter på Batterivej. Vi ankom efter et kvarter, og stillede os an med kikkert og forventningsglæde. Og sørme…… Lige pludselig kom kongeørnen flyvende i et astadigt tempo små 20 m oppe lige over naturcentret trækkende imod vest. Jeg fik taget et hav af ubrugelige fotos pga. stress, men oplevelsen kunne ingen tage fra os. Kæmpe high-five imellem Viggo og mig.
Og så til Citronvipstjerten.
Når man er på Skagen – eller andre fugletræf som f.eks. Blåvand – er det enormt vigtigt, at være på ”Zello”.

Fortsættes næste side

Kongeørn over Hulsig

En walkie-talkie-app, hvor fuglemeldinger bliver meldt omgående ud af dedikerede fuglefolk.
Pludselig blev der meldt Citronvipstjert ud fra Grenen fuglestation (den legendariske Rolf Christensen fra Grenen – Dén i Danmark med flest arter – og vel også den mest hyperaktive (pænt sprogbrug) fuglemand i Danmark).
Omgående satte "Hulsig-fuglestation" sig i bevægelse, og forcerede de 1,5 km i tungt sand ud til findestedet på det yderste af Grenen. Lidt senere kom stakkels Schwebs gående i anstrengt tempo pga. en fodoperation. Vi stod derude i 1,5 stive timer uden nogen som helst antydning af Citronvipstjert !

Vi var så faktisk på vej hjem, da Skagen Fuglestation (Zello) meldte trækkende steppehøg ud. Så vi blev lige lidt længere i området for evt. at få den med. Og sørme om ikke citronvipstjerten så pludselig havde lyst til at overtage scenen. Ud af ingenting fløj den pludselig op fra sumpen og tog kurs ind imod os, og satte sig små 10 m fra os i bevoksningen. Vi "knipsede" løs uden ét eneste brugbart foto pga. bevoksningen. Men OPLEVELSEN kunne ingen tage fra os.
Jamen dog – hvor heldig kan man være. Dette er også en super vigtig del af at være i Skagen under forårstrækket.
Og gud ---- jeg havde da næsten glemt vores "Hulsig-oplevelse" en morgenstund, hvor vi som de eneste havde 2 rastende Stor korsnæb siddende i graner omkring sommerhuset i små 5 minutter. Ja – oplevelserne står bare i kø !
Jeg håber, at dette "partsindlæg" kan få nogle af jer fuglefolk i OAS op af stolen, og evt. overveje at lægge noget af jeres fritid i Skagen til næste træk-sæson i 2023. Der venter jer STORE fugleoplevelser deroppe – det garanterer jeg.
N.B.: Denne artikel er skrevet i et lidt ophøjet stemningsniveau hos Jensen, da jeg her til aften observerede mine første mursejlere i år (10/5-22) fra min altan. Nu ser jeg frem til 3 måneders flyve-opvisning fra en-af-mine-yndlingsfugle.

Annonce

Outdoor i Centrum
www.outdooricentrum.dk

GÆT'N FUGL for nørder

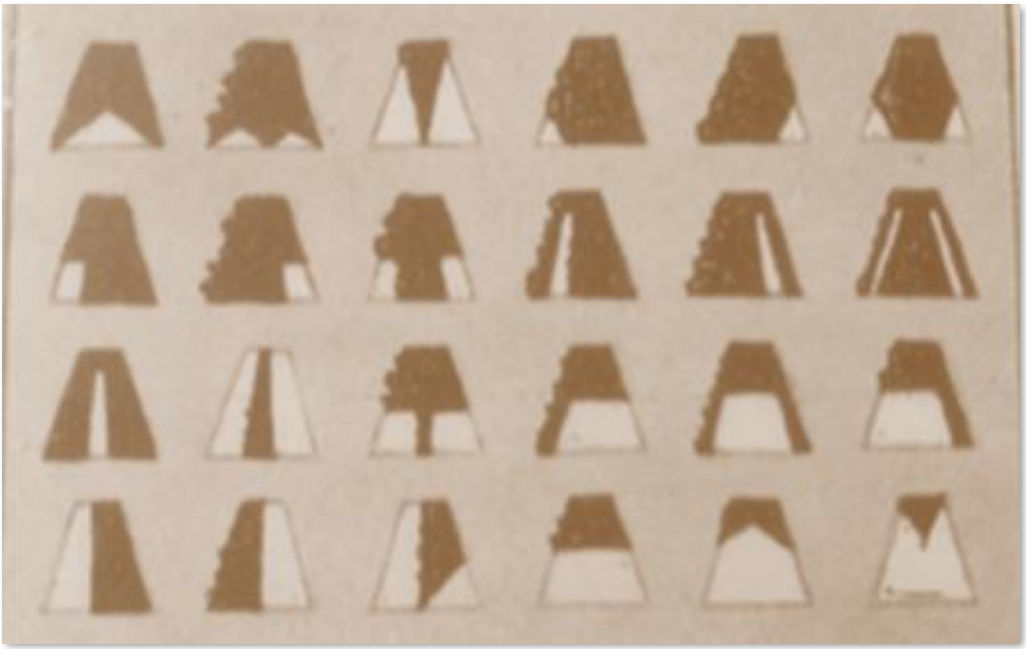

ET GÆTTEBILLEDE FRA EN ÆLDRE FUGLEBOG – HVAD TROR DU MØNSTRENE REFERERER TIL?

TIP: WMBD kan bringe dig på sporet.

Svaret findes et sted i bladet

Annonce

bleshøy optik

ETABLERET I 1887

TRÆLØBER I HAVEN

Af Gunnar Andersen

I foråret satte jeg en gammel træløberkasse op et nyt sted, fordi den sad i et træ, som væltede i en storm i foråret. Den var lidt medtaget, og Flagspætten havde hakket i den. Jeg gav den et pan-

ser af en gammel gummistøvle, for jeg tror ikke, at det er behageligt at hakke i gummi. Jeg monterede kassen 2 meter oppe på en vandgran, da jeg ofte har set en træløber der. Den 6. maj sad jeg på min yndlingsbænk, og opdagede, at et træløberpar var meget aktive. Den ene kravlede op ad stammen med en hvid fjer i næbbet og forsvandt ind i kassen. Lidt efter kom den anden med noget andet redemateriale og afleverede det til hunnen, som tog imod i indgangshullet. Den ville selv arrangere det på rette sted. Det forekommer også i fugleverdenen, at indenfor er det "mutter" der bestemmer. På et tidspunkt undersøgte den kassen grundig udvendig fra bunden og op ad siderne, ligesom for at sikre sig, at huset var solidt nok.

Efter rugning er der nu kommet unger , og der er livlig trafik frem og tilbage, hvor de flittige forældre kommer med små orm og insekter i næbbet. Når de forlader kassen, løber de ofte et godt stykke op ad stammen.

Der er mange fugleoplevelser i haven hele året, bare man sidder stille på en bænk et kvarters tid, kommer de forskellige fugle lige så stille frem. Oplevelsen bliver ikke ringere af, at have en lille dåseøl stående til at nippe af.

EXTREMADURA APRIL 2022

Af Lene Berthing Fotos: Per Berthing

Lysten til at rejse ud i verden bankede på før alle restriktioner og prognoser sagde: ”Klar, parat, rejs!”, så det var meget livsbekræftende og håbefuldt at mødes i januar og planlægge fuglerejse april 2022.

Turens deltagere var Kaj Abildgaard, Orla Jessen, Peter Kjer Hansen, Bent Hylsebeck, Per Bangsgaard, Lene og Per Berthing. Alt klappede superfint, og vi havde en uproblematisk og fantastisk 10 dages rejse rundt i Extremaduras fuglerigdom. Vi gættede antal arter inden afgang, og det lykkedes os at observere hele 128 arter på turen; kun nogle er nævnt i denne beretning.

Vi lagde ud med at observere 2 hærfugle under landing i Madrid, og så blev der ellers brugt sanser, kikkert og fotoudstyr fra morgen til aften resten af turen. Vi kom hurtigt ud af Madrid og undervejs så vi røde og sorte glenter, samt Iberisk tornskade, slangeørn og kohejre ved Almaraz. Dagen efter vendte vi tilbage og så blandt andet sultanhøne, dværghejre, purpurhejre, sort ibis, sandterne, hortulan og sorthovedet sanger ved Parque de Ornitologico. Omkring Trujillo så vi blandt andet ensfarvet stær, lille tårnfalk, biæder, munkegrib, kalanderlærke, dværgørn, høgeørn og ådselgrib.

Parque de Montfraque var et af turens højdepunkter, både i overført og bogstavelig betydning. Pirol hørtes tæt ved hotellet. Nede ved klippen så vi den ynglende sorte stork, flere meget aktive blådrosler, klippeværling, sørgestenpikker og gulirisk, og senere alpesejler. Fra Borgen kunne vi nyde udsigten og betragte gåsegribbe tæt på.

De første 4 dage nød vi solen og varmen under de sydlige himmelstrøg, øsregn på

Fortsættes næste side

5. dag, mens 6. dag bød på sne og kulde, bjergkørsel med sommerdæk, gråt udsyn og færre fugle. Vi var dog blevet advaret, for en af deltagerne havde en app, der havde forudsagt omslaget i vejret. Apps var i øvrigt smarte på turen, de opfriskede fx fuglestemmer, optog fuglesang, målte højdemeter, oversatte spisekort, fandt tankstationer og afgangsterminal.
Nogle talemåder holdt stik ”Når en hest står med bagen op mod vinden, giver det dagregn”, men den med aldrig at gå tilbage til en fuser gælder ikke for fuglesteder. Den første iskolde morgen tog vi meget tidligt afsted for at lede efter trapper. Vi så en dværgtrappe, der gemte sig godt, men ingen stortrapper. Efter tip fra en engelsk gruppe vendte vi tilbage til 2 trappelokaliteter nogle dage senere i øsende regn og fandt både opholdsvejr og først 1 enkelt stortrappe og siden 7 flotte og karakteristiske stortrapper med tydelige kontrastfarver.

Dagen bød også på ellekrager og kirkeugle. Regnen tog ikke pippet fra os, og kassereren lovede trøstekaffe, hvis vi *ikke* så en triel. Triel har vi til gode, kaffen nød vi ude i tørvejr, men hoppede højt til vejrs, da en lastbilchauffør truttede ekstremt overdøvende i hornet som tegn til baren om at skænke op.

Almanzor Gredos bød på regn, sne - og smukt, klart vejr. Et fugleskjul hjalp på humøret, mens vejret var gråt og vådt, så det gjorde godt med fuglemylder tæt på, heriblandt Iberisk - grønspætte og - husrødstjert, topmejse, samt glenter. Oppe på bjerget så vi citronvipstjert, klippesvaler og svævende gribbe i strålende solskin.

I Sepúlveda hørte vi dværghornugle og på sletten så vi rødhøne, korttæet lærke, toplærke og theklalærke, samt stenspurv undervejs.
Når 7 meget forskellige personligheder rejser i en minibus, hver med egen ind-

faldsvinkel, viden og udstyr, får man en ferie rig på gode oplevelser, for fokus på fugle forbinder, fornøjer og er en fantastisk fællesnævner. Nogle var stærke til at spotte, fotografere, skelne, lytte, huske detaljer i fjerdragt eller jizz, så vi var et sammensat og bredt hold, og størrelsen på gruppen er perfekt til deling af alle observationer i felten. Vi var heldige at have to dygtige og sikre chauffører, den

ene med indbygget GPS, den anden med elektronisk. Flere i gruppen havde også kenderblik for den spanske flora, fx soløje eller sommerfuglelavendel. Så snakken i bussen drejede sig ikke kun om fugle, men også om hegn, porte, skilte, afgrøder, husdyr og ikke mindst kvægets variation, og at de ikke afhornes i Spanien.

På restauranterne var bøfferne næsten større end tallerkenerne, og et sted blev en mør lammekølle skåret ud med ske og gaffel. Morgenmaden var som regel hvidt brød, marmelade og 1 cm stærk kaffe tilsat vand. Frokost i felten: ost, skinke, brød, ofte med god udsigt og altid med kikkert i hånden. Et sted var frokosten piftet op med munkeparakit, et andet med biæderkoloni.

Oplevelsen er måske mere specifik, når man er en eller to afsted, men til gengæld finder 7 par øjne og ører flere fugle, og glæden ved dele observationer, viden og artsbestemme er det store plus på sådan en rejse. Når vi snakkede om dagens oplevelser, var fuglene holdepunkter for dagens forløb, fx ”Var det før eller efter blåskaderne?”

Extremadura kan bestemt anbefales både for nye og som gensyn. Ikke to ture er ens, og når fugle er fælles fokus, ligger vejen banet for mange gode oplevelser på sådan en rejse.

OAS-BLOGGEN

Af Per Berthing

Et blogindlæg er en artikel, der har til formål at oplyse læserne. Et indlæg kan have forskellige vinkler, og det er kun fantasien, der sætter grænser, – så det er op til skribenten.
Indtil nu har de OAS-medlemmer, der ønsker at skrive i bloggen fået et login, så de kan skrive indlæg.
Alle kan skrive kommentarer til indlæggene, og dermed besvare eventuelle spørgsmål stillet i et indlæg.
Eksempler på indlæg:

Beskrivelse en fugleoplevelse.
Kan være et billede af en ukendt fugl, som man gerne vil have bestemt arten på.

På oasweb.dk findes OAS-bloggen, som åbnes ved at klikke på linket Web bloggen.
Ønsker du at kunne skrive i bloggen, skriver du en mail til per@berthing.dk med oplysning om navn.
Ønsker du kun at modtage mails ved nye indlæg i bloggen, bliver du abonnent.
Jeg opretter dig som skribent/abonnent med din mailadresse som brugernavn og et password, som du selv kan ændre, når du er logget ind.

Lav et nyt indlæg i OAS-bloggen.

Hurtig start:

Log ind på OAS-bloggen.
Udfyld formularen til højre (Hurtig udkast) med titel og indhold.
Klik på gem kladde.
Klik på Indlæg i venstre side.
Klik på din kladde.

Klik på + så fremkommer flere muligheder b.la. at tilføje et billede eller em video. Øverst på skærmen er der mulighed for at forhåndsvise indlægget. Åbnes på en ny side.

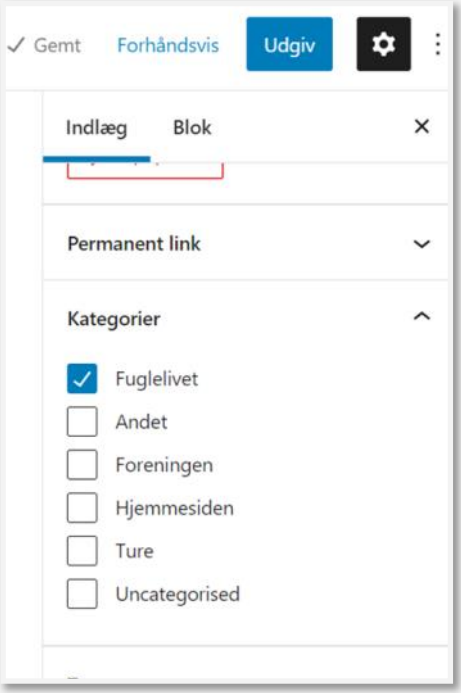

Inden udgivelse (synlig for andre) kan kategorien angives. Klik på tandhjulet og derefter på Indlæg.

Driller systemet, kan du også maile tekst og billeder til per@berthing.dk, så vil jeg indsætte det i dit navn på bloggen.

Mvh. Per

FUGLEKIGGER

Af Kåre Gade, Kirke.dk

JEG HAR NU NÅET EN VIS ALDER, og selvom jeg indtil videre har undgået at blive bidt af slægtsforskning, stavgang og snapseopskrifter, må jeg erkende, at jeg er blevet ramt af en anden aldersbetinget lidelse: Jeg er blevet fuglekigger.

Det er ikke sket fra den ene dag til den anden. Det har sneget sig ind på mig ligesom natteblindheden, de stive led og den skaldede isse, som jeg stadig bliver overrasket over, når nogen - som regel min kone – fotograferer mit hoved ovenfra.

Det begyndte med ”Politikens store fuglebog”, som vi anskaffede, da vi fik sommerhus for 20 år siden, og nåede sin foreløbige kulmination, da min familie forærede mig en længe ønsket kvalitetskikkert i 60-årsfødselsdasgave.

Der sker noget med en, når man hænger sådan en om halsen. Jeg prøver at undgå som en af vores venner, der altid bliver væk, når vi går tur, fordi han får øje på en vindrossel eller en isfugl og glemmer tid og sted.

Enhver der har set Dirch Passers sketch om mudderkliren, ved, at amatørornitologer med kikkert er et komisk folkefærd. Det er vi bare ikke selv klar over.

Enhver der har set Dirch Passers sketch om mudderkliren, ved, at amatørornitologer med kikkert er et komisk folkefærd. Det er vi bare ikke selv klar over.

DA JEG BOEDE I LONDON, blev jeg en frostklar morgen på en løbetur i parken stoppet af en kikkertbevæbnet mand. Han spurgte ude af sig selv sf begejstring, om jeg havde set de to skægmejser i sivene ved søen. Det var, forstod jeg, et uhyre sjældent syn, og han var tydeligvis nødt til at dele sin observation med alle, der kom forbi.

Skægmejsen kaldes på engelsk for *the bearded tit*, den skæggede mejse. Men der er den lille sproglige

Finurlighed, at *tits* også er slang for bryster. Så da den begejstrede mand stoppede en vogn med fire skraldemænd og ophidset fortalte dem, at han havde set *two bearded tits* ude mellem sivene, udløste det et par sekunders stilhed efterfulgt af en brølende mandelatter.

Der er en risiko ved fuglekiggeriet, som jeg prøver at minde mig selv om, inden jeg begynder at tale alt for henført om græshoppesangere, stenpikkere og skalleslugere, mens folk bliver underligt fjerne i blikket.

MAN KUNNE TRO, AT FUGLEKIGGERI er en hyggelig hobby, hvor man bliver ét med naturen og mærker pulsen falde. Men det kan faktisk være temmelig stressende, ikke mindst i april og maj, for her skal man virkelig udnytte tiden, hvis man skal nå at lære de mange fuglestemmer at kende.

Musvittens lille terts, strandskadens skrig, edderfuglens kurren og bogfinkens ”det, det, det kan jeg sige lige så tit, det skal være” – det er nemt nok at lære.

Men de smukkeste stemmer er også de sværeste at skelne mellem, og så synger de kun i det lille vindue af tid mellem løvspring og sankthans. Hvert forår føles det, som om jeg begynder forfra med sangerne, som desuden har den uforskammethed at se nærmest ens ud. For en amatør i hvert fald.

Så sker det, at jeg alligevel går i stå med min kvalitetskikkert, mens jeg prøver at identificere fuglen, der synger et eller andet sted i krattet. Er det en havesanger? Munken? Eller gulbugen? Så sænker jeg kikkerten og tænker: ”Hvor blev min kone af?”.

Artiklen bringes med tilladelse fra Kristelig Dagblad, indhentet af Lars Peter Hansen. Red.

KKK
KLAUS'
KORTE KLUMME

SOLSORT I LEJLIGHEDEN

Af Klaus Bo Jensen

Jeg elsker mine fugle, der dagligt kommer på min altan for at ”blive affodret” året rundt. Hver morgen sidder solsorten og tyrkerduen lige udenfor min altandør, og kikker længselsfuldt ind af døren for at spotte mig i køkkenet. Når jeg dukker op ved de, at nu kommer der foder !

De er nu så fortrolige med mig, at jeg kan stå og kaste foder ud til dem på 1 m’s afstand, og de flytter sig ikke. Jeg er jo ikke farlig for dem !

Især solsorten er nu blevet så ”fræk”, at hvis jeg træder lidt tilbage i køkkenet for at lave andre ting, kommer den omgående ind af altandøren for at samle kornrester op fra gulvet. Som nu her forleden dag, da den gik bag om ryggen på mig, og endte inde i min stue. Meget småforvirret fløj den lidt rundt og satte sig bl.a. på mit akvarie. Senere mellemlandede den i entreen på min knagerække, inden den endelig blev gennet ud af altandøren igen. Skøn oplevelse – også selv om jeg skulle tørre lidt ”løst maveindhold” op fra mit stuegulv.

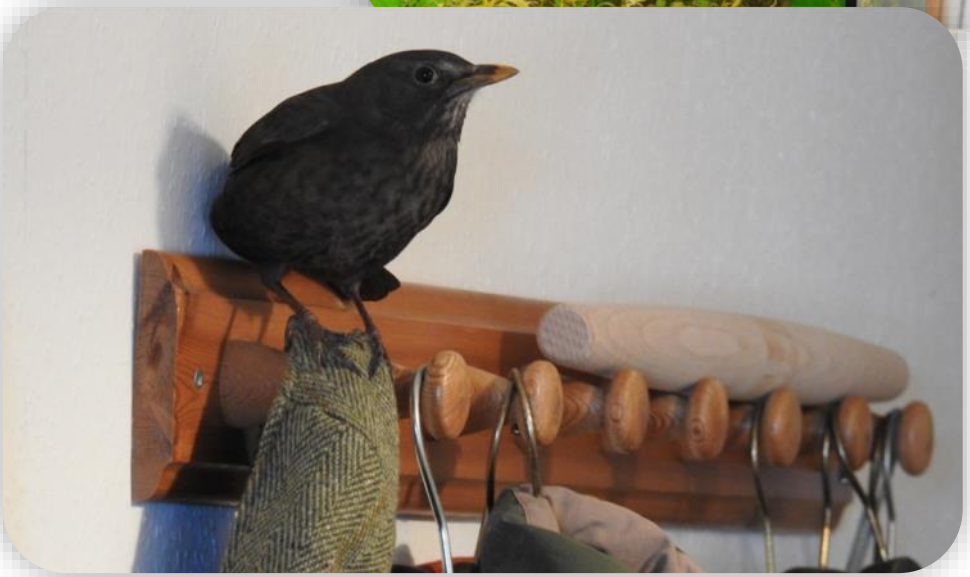

GÆT'N FUGL

Løsning på GÆT'N FUGL i Panurus nummer 2022-1:

Sortmejse
Foto: Oliver Laursen

Beskrivelse (DOF basen)

Sortmejsen er en lille, buttet mejse, som let kan kendes på sin grå ryg, beigefarvede underside og den lange hvide nakkeplet i den sorte hætte. Sortmejserne bevæger sig hurtigt rundt i toppen af fyrretræerne og på de yderste grene, hvor de større mejser ikke kan færdes, ofte sammen med fuglekonger.

Fakta

Vingefang:	17-21cm
Længde:	11,5cm
Vægt:	8-10g
Ynglealder:	1år
Kuldstørrelse:	7-11æg
Antal kuld:	1

GÆT'N NY FUGL

Mon det skyldes gærede sandorme...?
Svaret får du i næste Panurus.

Foto: Louise Duncker Johannesen

OVERRASKELSERNES DAG

Af Henrik Henriksen & Lars Peter Hansen

PÅ INSPEKTION AF SKALLESLUGERKASSER

Med udsigt til årets hidtil varmeste dag tog vi fra tidlig morgen en dag midt i maj på den årlige inspektionsrunde af redekasser til Stor Skallesluger på Broagerland og i Vemmingbund.

Første stop var kasserne i Vemmingbund. Forsigtigt kiggede vi ind i den første kasse med kamera for enden af den lange teleskopstang. Der var 14 æg i kassen. Succes ved første kig. Det tegnede til at blive en god dag. Således fyldt med optimisme gik vi til den anden kasse. Her stod vi ikke lige under kassen men nogle meter længere ude, da der var buske foran træet. Knapt var kameraet forsigtigt ført ind i kassen før beboeren, en Stor Skallesluger hun, begyndte at rumstere og i løbet af et splitsekund kiggede ud, og besluttede sig for angreb. Den fløj ikke lige ud af redekassen, men kastede sig i stedet ned over os, hvor den takket være sine to vinger kunne give os begge et drag over nakken. Lettere fortumlede på denne ellers stille morgen kiggede vi på hinanden. Ikke nok med, at vi begge havde fået en drag over nakken, fuglen have også tømt tarmen.

Stor skallesluger hun på rede

Vi havde bogstavelig talt været udsat for en regulær “shitstorm”. Vi var i den grad blevet ramt, så der var ingen vej udenom: retur til Sønderborg for tøjskifte fra yderst til inderst samt et bad. Således velduftende og klar til at optage den videre kasseinspektion inden klokken var 9 var det eneste udestående problem den stærke “duft” af delvis fordøjet fisk, der fortsat hang i bilen. Kørsel med åbne vinduer løste kortvarigt problemet, mens vi drøftede om ophængning af et “Wunderbaum” under bakspejlet eller en buket friske syrener, ville være den bedste løsning, når bilen skulle bruges til familieudflugt i weekenden.
Vi kom til at tale om det gamle ordsprog, der siger, at en fugleklat i håret eller på tøjet bringer lykke, og vi var enige om, at efter denne store ”fugleklat” måtte det blive en god dag.

Således opmuntrede og velduftende aflagde vi besøg i en privat have i Skelde,

Lars Peter med verdens længste selfiestang

Æg i ny kasse

hvor der hænger fem kasser. Der var æg i flere af kassere.
Næste stop var Kobbelskov, der ligger på den østligste del af Broagerland. Store flotte bøgetræer og en stejl skrænt ud til Østersøen. Tilsyneladende et perfekt sted til Stor Skallesluger. Da bildørene blev åbnet, og vi kom ud i den friske luft, blev vi mødt af den herligste fuglesang. Men hov, den var smukkere end forventet. Er det ikke en Pirol, der underholder? Efter nogle minutter var vi ikke i tvivl. Det var en syngende Pirol, og vi besluttede straks at dele informationen med andre på DOFbasen. I løbet af dagen var mere end ti andre personer på stedet, hvor Pirolen kunne høres hele eftermiddagen, og enkelte var også så heldige, at se den flyve rundt højt oppe i de grønne bøgetræers kroner. Formentlig er det blot en fugl, der gør rast på dens videre færd, men biotopen burde ellers være perfekt for ynglende Pirol. At alle de inspicerede skalleslugerkasser i skoven var tomme, var i den forbindelse uden betydning.

Fortsættes næste side

Morgenstemning i kasse af ældre model

Dagen var reddet, for sikken en oplevelse at opdage og nyde syngende Pirol i den Sønderjyske bøgeskov.
Næste område, der skulle inspiceres, var kasserne langs sydsiden af Vemmingbund. Her var halvdelen af kasserne taget i brug af Stor Skallesluger. Vi kunne konstatere, at de tre nye kasser, som er bygget helt tætte, og som blev sat op i det tidlige forår, alle var fyldt med æg. Vi var heldige at få billede af en rugende Stor Skallesluger i den ene kasse. I nabokassen fik vi billede af en rede med æg. Vi så fra 3 - 14 æg i kasserne på vores tur.
Om Stor Skallesluger har sans for hygge, eller om de blot foretrækker en tæt kasse, vil vi lade være usagt, men vi var enige om, at der ser hyggeligere ud i reden i den nye kasse i forhold til den gamle kasse.
I et forsøg på at få billeder i de nye, tætte og dermed mørkere kasser, havde vi ladet os i inspirere af Storm P. En IPhone af en ældre model, der var blevet gjort fast for enden af teleskopstangen, samt en app, der på en anden IPhone kunne vise live billeder fra den første, og fjernbetjene denne, viste sig at være en brugbar løsning, da telefonens kamera viste sig at være meget lysfølsomt. Ulempen er dog, at stangen bliver lidt tungere at håndtere og bøjer lige lovligt meget, når den er trukket helt ud. Ideen er hermed givet videre, selvom et lille, let og lysfølsomt kamera nok vil være en bedre løsning. Den anvendte app hedder “Camera Plus: Frame The Moments”.
Efter således at have inspiceret 18 kasser og fundet æg i de 7, været udsat for en regulær ”shitstorm” og have fundet syngende Pirol, blev vi enige om at lave det sidste ”kontorarbejde” samt fejre dagen med en fadøl på Vemmingbund Strandcafé på årets hidtil varmeste eftermiddag.
Den smagte rigtig godt 😊

Lidt fakta

Kontrollen for 2022 af vores i alt 71 stor skallesluger kasser på Als, Sundeved og Broagerland blev i år udført af Kaj A., Lars Peter H., Henrik H., Viggo P., Peter S.J. Jørn R. og Klaus Bo.
Resultatet var en smule i underkanten af tidligere år, især fordi Sønderskoven og Sundeved skuffede.
Men årets resultat (uden naturrederne ved Gråsten Slotsø, Sandbjerg og ved Skovmose) blev:

Stor skallesluger	*17*
Natugle	*2*
Tårnfalk	*1*

En lille pudsighed udspillede sig i ”Gerda’s have”, hvor ”Uglekassen” først producerede 2 natugleunger, for derefter at lægge kasse til et succesfuldt kuld af stor skallesluger.
(Gerda ”rocks”)

Klaus Bo

NATUGLER I SKOV- OG NATURHAVEN

Af Gunnar Andersen

Vore gamle natugler havde som sædvanlig lagt æg i kassen i det gamle elletræ. Det er altid spændende hvert år, hvor mange unger det bliver til, og hvornår de viser sig i hullet i kassen. Det er en oplevelse at se den første unge sidde og kigge ud i den store verden.

Den 17 maj i år til aften kom det første hoved frem, og dagen efter kom den lyse unge længere ud, og samtidig var der en mere som skubbede og masede, for den ville også se ud, og de sagde nogle spec. lyde, som om de skændtes. Om eftermiddagen lavede den mest modige forberedelse til at flyve. Den kiggede forundret op på en krage som fløj over, men den fortrød alligevel og satte sig til at sove i stedet for at tage springet. Ungerne er nogen gange blevet fodret midt på dagen, og moderen blev da forfulgt af skræppende solsorte. PÅ nuværende tidspunkt får de lov til at sulte indtil de sidder ude i træerne. Så tigger de med hæse "psi-epp" lyde.

Natugler er hyggelige at have boende tæt på huset, da de giver gode oplevelser hele året rundt. De værner om deres territorium, og kan blive meget gamle.

MELLEMFLAGSPÆTTER I GRÅSTEN

Af Hanne & Jens Eriksen

Som det sikkert vil være de fleste bekendt, har der været mellemflagspætter i Gråsten-skovene her i vinter og foråret. I DOF-basen har der været registreret rigtigt mange fund af denne for Danmark sjældne spætteart. Mange gange har der været set én spætte, men flere gange har to mellemflagspætter

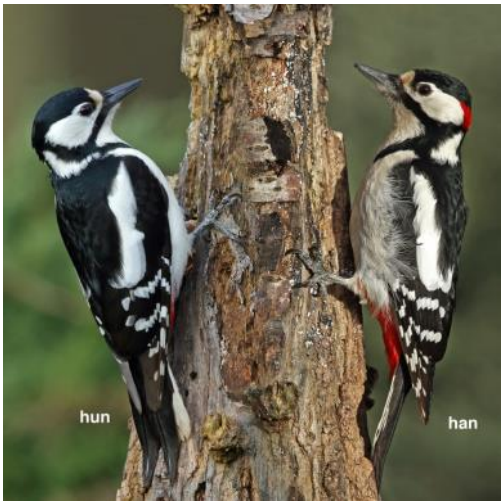

været observeret i skoven ikke langt fra slottet. I de seneste tre vintre har der også været observeret mellemflagspætter i skoven, og det har givet håb om, at arten måske kunne etablere en lille, men fast bestand i området. Arten har også været set enkelte gange de seneste vintre ved Kruså Møllesø, Kollund skov, Draved skov og nær Aabenraa og Ringkøbing, men ingen steder så hyppigt som i Gråsten skovene.

Vi bor i Gråsten knapt 200 m fra et af de steder, hvor mellemflagspætter har været set regelmæssigt. Det er kendt, at mellemflagspætten kan komme til mejsekugler i haven, så vi havde længe håbet af få den på besøg i vores have.

DEN 17. DECEMBER 2021 SKETE DET SÅ!

Ved et tilfældigt kig ud af stuevinduet for at se, hvad der kunne være på foderpladsen: der var den fine spætte på mejsekuglerne kun 6 m fra vinduet. Med den røde isse, lette striber på det gullige bryst og rosenrøde undergump var der ingen tvivl. Det var naturligvis en mellemflagspætte. Vi har også dagligt besøg at flere store flagspætter, men de er tydeligt større, har et helt andet hovedmønster, er klart mere røde på undergumpen og har enten helt sort isse (hunnen) eller blot en lille rød plet i nakken (hannen). De ny-ud-fløjne store flagspætter har også en rød isse de første par måneder, men allerede om efteråret ligner de de gamle fugle. Mens de store flagspætter mest går på de afskallede solsikkekerner, så går mellemflagspætten næsten udelukkende på mejsekuglerne.

Den samme mellemflagspætte kom derefter på besøg i haven næsten dagligt,

ofte 3-4 gange dagligt, og det har den gjort indtil slutningen af april i år. Derefter mere sporadisk. Vi genkender fuglen på et særligt mønster, idet den har en kort sort stribe igennem en hvid fjer på vingen, så vi er ret sikre på, at det er samme individ, der har besøgt haven alle disse mange gange. Vi mener, det er en han, men der er ikke megen forskel på han og hun hos mellemflagspætten. Hannen skulle have mere rød isse helt til den sorte nakke, mens hunnen ifølge litteraturen kan være lidt orange i nakken. Mere klarhed fik vi den 26. april, da en anden mellemflagspætte kom i haven. Tydeligvis en anden fugl, formodentlig en hun, med ikke helt så knaldrød isse, mere brun nakke, mere rødt på undergumpen og et lidt andet vingemønster. Vi har kun set hunnen denne ene gang indtil nu.

Det er blevet til mange billeder af mellemflagspætter gennem vinduet, som kan åbnes halvt. Nu håber vi, at de to har planer om familieforøgelse i skoven, og at de præsenterer ungerne i haven til sommer.

SVAR PÅ GÆTTEBILLEDE FOR NØRDER

Af Lars Peter Hansen

Billedet er taget fra kapitlet The Bird-marking Station in Viborg (1912) fra bogen:
Studies in BIRD MIGRATION being the Collected Papers of H Chr C Mortensen fra 1950 (Ed. Poul Jespersen & Å Vedel Tåning).
– og viser ifølge billedteksten:

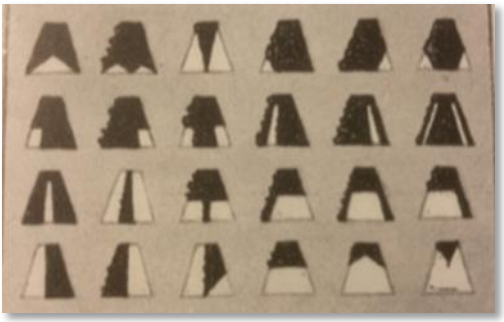

"Examples of the cut made in the fan-shaped, extended tailfeathers of breeding starlings. When one knows to which box the starlings belong, it is of interest to be able to recognize them when seen flying round about in the fields etc."

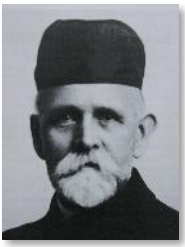

Vores verdensberømte pioner – "Fugle Mortensen" – Hans Christian Cornelius Mortensen *(billedet)* var den første, der på videnskabelig måde satte ringmærkningen i system. Han ringmærkede over 5000 fugle, hvoraf 380 blev genmeldt, især større fugle, Af de 1633 storke, som blev ringmærkede i perioden 1901-1920, blev 79 genmeldt. Ikke færre end 2133 stære blev ringmærkede – men kun 19 genmeldt.

Mortensen publicerede langt overvejende på dansk, hvorfor ovennævnte værk med oversættelse af hans arbejder til engelsk gjorde dem tilgængelige for en bredere kreds. Mortensen var med til at stifte Dansk Ornitologisk Forening i 1906.
Han blev ved en mindetale omtalt som "Den danske fugleven, der vil blive husket og nævnt, så længe nogen her i verden beskæftiger sig med ornitologi"-
I anledning af WMBD den 14. maj 2022 *www.worldmigratorybirdday.org* mindes vi den banebrydende biologilærer fra Viborg.

OAS AKTIVITETER 2022

Juni - august

Frøslev plantage.

Onsdag d. 8. juni kl. 19.30 - 23.
Vi vil prøve at finde natravnen sidst på turen. Inden da skulle vi gerne have fået skov-sanger, hedelærke, sortstrubet bynkefugl og - hvem ved - vendehalsen!
Mødested: P-pladsen N for Frøslev-lejren. Tag lejrvejen ind fra Fårhus.
Turleder: Klaus Bo Jensen. Tlf. 50 94 33 63.
Arr.: OAS/DOF-Sønderjylland

Tinglev mose.

Lørdag 11. juni kl. 06.30-9.
For de morgenfriske går vi efter de dejlige sangere: nattergal, blåhals og kærsanger. Trane, rørhøg og græshoppesanger bydes også velkommen.
Fra Sønderborg: Tag vejen i Bjerndrup til venstre imod Tinglev mose (retning Bajs-trup). Efter ca. 2,5 km følg skiltet imod Tinglev mose til højre. Parker efter 1 km ved det sydligste fugletårn.
Turleder: Klaus Bo Jensen. Tlf. 50 94 33 63.
Arr.: OAS/DOF-Sønderjylland

Ingen aktiviteter i juli

Aftentur til Trillen.

Tirsdag d. 15. august kl. 19:00 – 21:00.
Vi kikker efter vadefugle, ænder, gæs med mere.
Skægmejsen plejer også at lade sig høre.
Mødested: P-pladsen lige før Høruphav.
Turleder: Kaj Abildgaard. Tlf. 30 20 84 56.
Arr.: OAS/DOF-Sønderjylland

Bundsø og Oldenor.

Lørdag d. 20. august kl. 9:00 – kl.12:00.
Med den nye Bundsø har vi fået endnu et godt fuglested på Nordals.
Vi vil besøge 2 søer, som hver for sig har en del arter.
Mødested: P-pladsen ved Vesterballe, Bundsø. *
Turleder: Lars P. Hansen. Tlf. 40 87 62 44.
Arr.: OAS/DOF-Sønderjylland.

Felsted skov.

Lørdag d. 10. sept. kl. 9-12.
En fin kuperet skov, der gemmer på gode fugle. En del natugler, og så ynglede den røde glente dér i 2020 !
Kør fra Varnæsvej ad Fruedam imod Fruedam nr. 19. Parker lige foran skoven.
Turleder: Klaus Bo Jensen. Tlf. 50 94 33 63.
Arr.: OAS/DOF-Sønderjylland

FORÅRSKÅDE GÆSLINGER

Canadagæs ved Gåsbjergvej på Broagerland
Foto: Orla Jessen

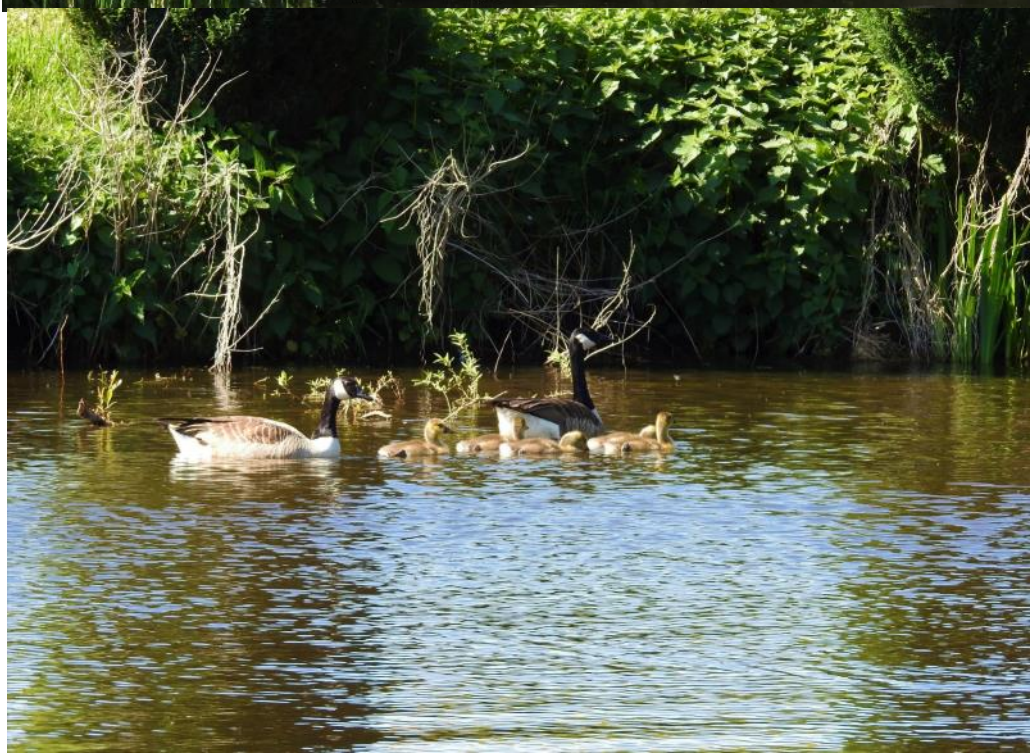

SORT IBIS

Af Kaj Abildgaard

Arten er sjældne gange blevet set rundt i Danmark. Den 2/3-22 dukkede der en op ved Ribe. Den blev sidst set der d. 28/4. Rigtig mange fuglekikkere ankom for at se den. Der var stor diskussion om, at det var en undsluppen fangenskabsfugl. Den havde dog ingen ring, som de som regelen har ved parker. Imidlertid virkede den meget tillidsfuld.
Den 22. feb. blev der som den første i år i Sønderjylland set en ved Ørsted nær Rødding. Det kan være den, som senere dukkede op i Ribe.

Den 2/5 blev 1 set ved Rickelsbüller Kog.

Den 8/5 fik jeg en besked fra Linda Dorow, om at hun om formiddagen havde set en ved Vesterballe 16 i frødammen ved Bundsø.
Samme dag om eftermiddagen dukker der 1 op ved Thorup Made nær golfbanen på Als.
Dagen efter bliver der set hele 4 samme sted.
En enkelt viste sig lige oppe ved Tontoft Nakke meget tidligt om morgenen.
Den 13. maj viser de 4 sig for sidste gang ved Thorup Made.

Sort Ibis holder normalt til i Sydeuropa og trækker om vinteren til Afrika.

Selvom fuglen hedder "sort ibis" kan den ofte kendes på sin karakteristiske fjerpragt i rosa og grøn.
Foto: Derek Keats, Flickr / TV2Øst

STATUS PÅ DE SØNDERJYSKE HVIDE STORKE PR. 24. APRIL 2022

Af Jesper Legaard

FIRE PAR HVIDE STORKE HAR ETABLERET SIG PÅ REDER, OG DER SES FLERE STORKE SPREDT RUNDT I LANDSDELEN.

Smedager: Parret optræder på TV Syd, hvor de kan følges døgnet rundt. 3. marts var hannen på plads og den 25. marts kom hunnen. Parret lagde æg meget tidligt, da det første æg blev lagt den 4. april. De ruger på fem æg og de første unger burde klække omkring 5. maj. Parret er med sikkerhed de samme fugle som ynglede på reden i 2021.

Broderup: Den 5. april kom et par til reden, hvor de var stabile frem til 18. april. Den dag kom hannen fra sidste år tilbage til reden, og den gik til angreb på parret og fik dem jagtet væk fra reden. Allerede dagen efter kom der en ny hun, og det ser ud til at være hunnen fra sidste år. Så sidste års par er også tilbage her, og netop i disse dage er den ene fugl konstant på reden. En adfærd som indikerer at der er lagt æg.

Rens: Den 20. marts var den ene fugl tilbage på reden og den 27. marts kom magen. Det viste sig, at det var det par som holdt til i Bjerndrup i 2021, som nu var flyttet til Rens. Sidste års ynglehan dukkede op den 14. april og der var voldsomme slåskampe om reden. Dagen efter dukkede sidste års hun op, men det lykkedes ikke for dem, at jage parret væk fra reden. Parret var alligevel blevet utrygge ved reden, og valgt at fortrække til en anden rede i Rens – en rede som var blevet rejst i februar 2022. Her har de påbegyndt æglægning og rugning.

Jejsing: Ny lokalitet for et storkepar. Efter at være blevet jaget væk fra Rens, slog Annika og Alfred – det hedder de nemlig – sig ned på reden i Jejsing den 16. april. Da parret kender hinanden rigtig godt, har de hurtigt udbygget lidt på reden og i dag bliver den ene fugl på reden. Så her er der sandsynligvis blevet lagt det første æg.

En tommelfingerregel siger, at et par skal være på reden seneste den 10. maj, hvis de skal nå at lægge æg og få unger. Så vi har altså stadig godt 14 dage at løbe på. Derfor er det ikke urealistisk, at vi kan nå at få endnu et ynglende storkepar i landsdelen.

Alle billeder stammer fra Jejsing.
Foto: Hans Skov

PANURUS

Udgives af:
Ornitologisk Forening for Als og Sundeved (OAS).

Oplag: 250 eksemplarer.
Tryk: A. Søe-Knudsen, Stoholm
ISSN0904-5619

PANURUS er et medlemsblad for Ornitologisk Forening for Als og Sundeved (OAS). Bladet udkommer som udgangspunkt med 4 årlige numre.
Synspunkter, der kommer til udtryk i artikler m.m., dækker ikke nødvendigvis foreningernes holdninger. Eftertryk i uddrag er tilladt med tydelig kildeangivelse.

Bladets formål er bl.a.:
- at formidle sønderjyske ornitologers naturoplevelser.
- at formidle den løbende diskussion om naturbevarelse.
- at være til gensidig inspiration.
- at formidle ornitologisk viden om primært den sønderjyske fuglefauna.

Redaktion

Viggo Petersen
Kongshoved 5
Kegnæs
6470 Sydals
5135 1373
petersenviggo@gmail.com

PRODUKTIONSPLAN FOR 2022

- Deadline for nr. 1 er 15. februar
- Deadline for nr. 2 er 15. maj
- **Deadline for nr. 3 er 15. august**
- Deadline for nr. 4 er 15. november

Artikler sendes som vedhæftet Word-fil.
Billeder og illustrationer sendes som jpg-fil/jpeg-fil eller som papirfoto /tegning til scanning (ønsker du sidstnævnte retur, bedes du notere det). Send helst ikke pdf-filer, da disse ikke umiddelbart kan redigeres.

Besøg også
www.oasweb.dk
med ture, fotos og blog.
Her finder du også tidligere numre af PANURUS

Med 225 modtagere (heraf flere ægtepar) har PANURUS en pæn læserskare. Bladets indhold bygger på artikler og billeder, der genspejler medlemmernes oplevelser. **Vi modtager derfor gerne artikler/billeder fra dig. Disse vil blive bragt med minimal redigering.**
Redaktionen opbygger et billedarkiv om Sønderjyllands natur og fugleliv. Til dette arkiv modtager vi gerne billeder fra medlemmer fra hele landsdelen. Alle skarpe billeder har interesse og kan sendes til redaktionen. Angiv venligst oplysninger om billedet (hvem, hvad, hvor, hvornår).
Ved gengivelse i PANURUS vil fotografen altid blive krediteret.

STØT VORE ANNONCØRER - DE STØTTER OS

ORNITOLOGISK FORENING FOR ALS OG SUNDEVED

Formand: Kaj Abildgaard
Johan Skjoldborgs Vej 3
6400 Sønderborg.

Tlf.: 3020 8456
mail: kajabildgaard@stofanet.dk
www.oasweb.dk

Kontingent: kr.150,00
indsættes på 1551 - 9104429

Adresseændringer, opsigelse af medlemskab m.m. sendes til formanden

AFSENDER: **OAS - v/** Viggo Petersen ,Kongshoved 5, 6470 Sydals